herpy

GEKKOER

Northern spiny-tailed gecko

Strophurus ciliaris

Strophurus ciliaris er en slank, spinkel gekko fra det indre og nordlige Australien med lange pigge over øjnene, pigget hale og en stærkt farvet mund. Den klatrer rundt i buske og spinifex, soler sig gerne og kan sprøjte en lugtende væske fra halen, hvis den bliver truet.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Diplodactylus ciliaris* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**12-15 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**6-10 år**
Aktiv	**Dag, skumring og nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Halvørken**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-29 °C**
Hotspot	**30-32 °C**
Temperatur, nat	**18-25 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**12-24 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Kuld pr. år	**6-10**
Inkubation	**55-65 dage** ved 27-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Slægten Strophurus står siden 22. juni 2022 på CITES liste III (opført af Australien) og i bilag C i EU's forordning 338/97. Køb og salg inden for EU kræver ingen CITES-papirer, men ved indførsel fra lande uden for EU skal dyret have CITES-eksporttilladelse eller oprindelsescertifikat fra afsenderlandet, og indførslen skal anmeldes ved grænsen. Australien tillader ikke eksport af sine vilde dyr, så dyr i handlen er opdrættet i fangenskab. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Strophurus ciliaris er den største af de pighalede gekkoer i slægten *Strophurus*. Artsnavnet *ciliaris* betyder "med øjenvipper" og hentyder til den række lange pigge, der sidder over hvert øje. Flere pigge løber ned langs halen. Arten blev beskrevet af Boulenger i 1885 som *Diplodactylus ciliaris* og er siden flyttet til *Strophurus*.

Farven er meget varierende, fra ensartet grå med få sorte eller orange skæl til rig brun med mønster af grå, hvide og orange skæl. Dyret kan skifte mellem cremefarvet og chokoladebrunt efter tid på dagen, temperatur, lys og sindsstemning, og mange har en kontrastfarvet hale med pletter af gult til orange. Hunnerne er tydeligt større end hannerne.

Størrelsen angives forskelligt. Angivelserne af den samlede længde svinger fra op til 14 cm til 15-16 cm, og en gennemsnitslængde på 9 cm går formentlig på kroppen uden hale. Faktaboksen viser derfor 12-15 cm samlet længde. Der findes ingen pålidelige vægttal. I fangenskab lever pighalegekkoerne 6-10 år eller mere.

Som alle arter i slægten kan gekkoen sprøjte en tyktflydende, ildelugtende og ufarlig væske fra halen mod fjender som fugle. Føler den sig truet, spærrer den munden op og viser en kraftigt farvet gane, mens den løfter halen. Der skelnes mellem to underarter: den tropiske *S. c. ciliaris* i nord og ørkenformen *S. c. aberrans* i det tørre indland.

I terrariet er arten livlig og ret dristig, men ikke et dyr til daglig håndtering. Den er mest til at kigge på, især om aftenen, når den kommer ned ad grenene for at tage imod insekterne.

Udbredelse og levested

Strophurus ciliaris findes kun i Australien, hvor den lever i den indre og nordlige del af kontinentet. Underarten *ciliaris* kendes fra den nordlige halvdel af Northern Territory og helt op i det nordligste Western Australia, med typelokalitet ved Port Darwin. Underarten *aberrans* findes fra Western Australias nordvestkyst gennem det tørre indre til det sydlige Northern Territory, det nordlige South Australia, det vestlige New South Wales og det sydvestlige Queensland.

Knap halvdelen af alle registrerede fund er fra Northern Territory, knap en tredjedel fra Western Australia og omkring en tiendedel fra South Australia. Resten fordeler sig på Queensland og New South Wales. Arten er ikke registreret i Victoria.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Strophurus ciliaris lever i tørt og halvtørt land: åbent buskland, akaciekrat, subtropisk krat og tuer af spinifex-græs. Den er mere træ- og buskboende end de fleste ørkengekkoer og sidder ofte frit på tynde grene. Slægtens pighalede arter er kendt for at sole sig i fuld sol blandt de små grene, og arten ses også sole sig om dagen, selv om den hovedsagelig er nataktiv.

Om natten jager den insekter og andre leddyr blandt grenene og går kun ned på jorden for at komme fra busk til busk. Den er også set slikke saft fra akacier. Klimaet i udbredelsesområdet spænder fra tropisk i nord til tørt ørkenklima i indlandet, med varme dage, køligere nætter og en kølig tørtid. Der findes ingen detaljerede temperatur- og fugtmålinger for arten i naturen, så terrarietallene bygger på erfaringer fra fangenskab.

Pasning

TERRARIET

Højden betyder mere end bundarealet, fordi *Strophurus ciliaris* er en klatrer. Enkeltdyr, par og trioer kan holdes i terrarier på 30 × 30 × 45 cm (længde × bredde × højde) eller større, og det er et godt minimum til ét voksent dyr. Til et par eller en trio er et større terrarie, fx 40 × 40 × 60 cm, at foretrække; det mål er et skøn. Hold hanner adskilt.

Indret med mange skrå og lodrette grene og gerne tørre grene med forgreninger, så gekkoen kan klatre, sole sig og hvile i skygge. Et par stykker korkbark giver skjul, og tørt, højt græs fungerer som ekstra skjul. Dyret kan godt gå op ad glatte flader, så terrariet skal være lukket tæt. Som bund bruges et lag sand på 1-2 cm. Unger klarer sig i små, simple bokse med net i låget og et par grene.

TEMPERATUR

Terrariet til *Strophurus ciliaris* skal have en varm zone øverst og en køligere zone nederst. Giv en varm plet på omkring 32 °C højt oppe og 25-27 °C ved bunden om sommeren. Om natten slukkes varmen helt, og temperaturen må falde til stuetemperatur, omkring 22-25 °C. I vinterhvilen ligger dagen på 24-29 °C og natten ned til omkring 18 °C.

Gekkoen tåler kulde godt, og den klarer sig ned til enkeltcifrede temperaturer om vinteren, men det er alligevel klogt at give lidt varme om dagen. Brug en lille varmepære eller en halogenspot i den ene top af terrariet, styret af en termostat, og mål med termometer både foroven og forneden. Tjek, at dyret ikke står og gaber eller gemmer sig i skyggen hele dagen; så er der for varmt.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Strophurus ciliaris skal have lav luftfugtighed. Konkrete tal er ikke dokumenteret, men 30-50 % passer til artens tørre levesteder. Sprøjt terrariets sider og grene let om aftenen to-tre gange om ugen, og lad det tørre helt op, så der næsten ikke er dråber tilbage næste morgen. Gekkoen drikker dråber fra blade og grene hellere end af en skål, men en lille skål med frisk vand bør alligevel stå fremme.

Hold bunden tør. Vådt sand giver mug, og hunnerne lægger æg, hvor der er fugtigt, så den eneste fugtige plet bør være æglæggekassen. Ved hudskifte kan lidt ekstra sprøjtning hjælpe. I vinterhvilen sprøjtes kun én gang om ugen.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Strophurus ciliaris er aktiv i skumringen og om natten, men soler sig også om dagen. UV-lys er sandsynligvis gavnligt, selv om dyr også har levet længe uden. UVB anbefales derfor. En god løsning er en UV-gradient med et UV-indeks på omkring 3,0 på det højeste punkt og skygge i resten, svarende til Ferguson-zone 2. Brug et UVB-rør, og sørg for, at dyret kan trække væk fra lyset.

Til avl kan dagslyset være 14 timer om sommeren og 6 timer om vinteren. Uden avl er 12 timers lys om sommeren og 10 om vinteren en enkel rytme. Der skal være mørkt om natten.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Strophurus ciliaris lever af leddyr og er ikke kræsen. Voksne dyr får fårekyllinger, kakerlakker og andre insekter i en passende størrelse tre gange om ugen, gerne fodret op med grøntsager og insektfoder et døgn eller to forinden. Gekkoen har en overraskende stor mund og tager store byttedyr. Sojafluelarver eller tobakssværmerlarver kan gives en gang imellem som afveksling.

Giv kalk og et vitamin- og mineraltilskud efter producentens anvisning, og brug kalk med D3-vitamin, hvis der ikke er UVB. Æglæggende hunner har brug for ekstra kalk. Unger får små fårekyllinger og store bananfluer (*Drosophila hydei*) hver dag og senere hver anden dag. Fodr om aftenen, når lyset slukkes, og kun når der er varmt nok til, at maden kan fordøjes. Frugt eller frugtgrød er ikke beskrevet som en del af kosten.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Strophurus ciliaris er nysgerrig og dristig ved fodring og kommer ofte frem for at møde insekterne, men den bliver let stresset af håndtering og er ikke et dyr, der skal tages op hver dag. Ved fare kan den sprøjte sin ildelugtende væske, og den kan smide halen. Halen vokser ud igen, men ofte i en anden form. Vask hænderne bagefter, og undgå at få væsken i øjnene.

En trio kan gå sammen hen over sommeren uden tegn på aggression, og kønnene skilles i vinterhvilen. Hold aldrig to hanner sammen, og hold øje med bid og stress. Tamhed og håndtering er sparsomt beskrevet, så gå forsigtigt frem.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne af *Strophurus ciliaris* kendes på de to hemipenisbuler ved halens rod, som typisk bliver synlige ved 6-12 måneders alder. Hunnerne er større end hannerne. Kønsmodenheden indtræder som regel ved 12-18 måneder, men nogle dyr bruger op til 24 måneder. Avl for tidligt tapper hunnen for kalk, så vent, til hun er fuldt udvokset og i fin foderstand.

PARRING

Strophurus ciliaris yngler normalt i en bestemt sæson, men kan formere sig året rundt i fangenskab. Det giver bedst resultat at skille han og hun sidst på efteråret, når dagene og temperaturen falder. Der gives en kølig periode på otte-ti uger med dagtemperaturer på omkring 24-29 °C og nattemperaturer ned til omkring 18 °C, kortere dage, sprøjtning én gang om ugen og kun lidt foder. Når temperatur, lys og foder igen stiger, kommer yngletiden i gang, og dyrene sættes sammen.

Par kan også gå sammen hele året uden problemer.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen af *Strophurus ciliaris* lægger normalt to æg ad gangen, enkelte gange kun ét. I sæsonen kommer der et nyt kuld hver tredje til femte uge. En sæson giver typisk 6-8 kuld, og der er registreret op til 10 kuld på et år. Det er hårdt for hunnen, så skær ned på foderet efter omkring tre kuld for at dæmpe ægproduktionen, og giv rigeligt med kalk.

Hunnen skifter hud en til syv dage før æglægning og har da en tydelig tyk bug. Stil en æglæggekasse på bunden, fx en omvendt terrakottaskål eller en plastboks med et hul i låget, med 5 cm fugtigt sand, en blanding af sand og tørv eller fugtigt sphagnum. Hunnen går ind om natten og lægger æggene helt nede i bunden. Hold resten af terrariet tørt, så hun ikke lægger

æg andre steder.

INKUBATION

Æggene af *Strophurus ciliaris* tages forsigtigt ud og lægges i en lille boks med perlit blandet 1:1 med vand og inkuberes ved 27-29 °C. Ved den temperatur klækker de efter 55-60 dage. Substratet skal være jævnt fugtigt uden at være vådt.

Temperaturafhængig kønsbestemmelse er ikke undersøgt hos arten. Vend ikke æggene, og marker oversiden med blyant.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne af *Strophurus ciliaris* er meget små, men der findes ingen pålidelige tal for vægt og længde ved klækning. De opdrættes enkeltvis i små bægre (ca. 1 liter) med net i låget og holdes som de voksne. De spiser små fårekyllinger, store bananfluer og bønnebiller og fodres først hver dag, senere hver anden dag. Fodres ungerne meget kraftigt, kan en hun lægge æg allerede det første år, men det frarådes. Vækstkurver er ikke beskrevet.

Sundhed og typiske fejl

Sygdomme hos *Strophurus ciliaris* er kun sparsomt beskrevet, så nedenstående bygger på generelle erfaringer med små insektædende gekkoer:

- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos unge og hos avlshunner med mange kuld. Det giver bløde knogler og rystelser. Pudr insekterne og giv UVB.
- Overavl. En hun, der lægger kuld efter kuld uden hvile, bliver tynd og svækket. Skær ned på foderet og hold en pause.
- For fugtigt terrarie med mug og hudproblemer. Hold bunden tør, og sprøjt kun om aftenen.
- Hudrester på tæer og hale, som kan klemme og give tab af tæer. Giv lidt ekstra fugt ved hudskifte.
- Tabt hale ved håndtering eller slagsmål. Halen vokser ud igen, men ser anderledes ud.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale og et godt greb. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger, har en tynd hale eller virker slap.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.